

TỤC CAO TẶNG TRUYỆN

SỐ 2060
(QUYỂN 1 → 8)

HỘI VĂN HÓA GIÁO DỤC
LINH SƠN ĐÀI BẮC XUẤT BẢN

SỐ 2060

LỜI TỰA TỤC CAO TĂNG TRUYỆN

*Sa-môn Thích Đạo Tuyên
chùa Tây Minh Thời tiền Đường soạn.*

Chí Đạo vốn dứt bật nói năng. Không nói năng thì lấy gì làm khuôn phép cho đời? Ngôn từ chỉ dẫn bày công hạnh, ngay công hạnh mà thành lập ngôn từ. Vì thế, lập bày ngũ vị để chọn lựa Thánh hiền, nêu Tứ y để tiếp thừa người, Pháp. Long Đồ thành sự dần dần của Thái Dịch, Quy Chương mở dụng của Phép thường. Đến khi Tổ Vương kế tiếp vết trước nêu bốn Khoa, Ban sinh từ sau đến mở rộng chín đẳng. Đều là khôn phép thường của sự mở mang Đạo. phương tiện của ngôn từ và công hạnh đến như thế. chỉ vì sự soi sáng của Đấng Đại Giác mở mang giảng bày tại đất trời Tây Vực, dấu vết tiếp nối tới Đông Xuyên. Vượt Trung Cổ mà càng mới, trải qua các Anh hoa mà càng hưng thịnh. Tuy còn phải đời đời còn mất, nguồn pháp đượm thấm khắp cùng. Ấy mới là mạnh khỏe ích lợi, hẳn có sự rộng lược. Nên khiến kẻ sĩ hiểu Đạo Kính Phong, khiến khách nêu cao ảnh hưởng. Hiểu chánh giải mà dựng ngôn từ, gõ Huyền cơ mà đặt nêu danh hiệu. Đều là Đức đầy khắp vũ trụ, thấu suốt u minh. Ảnh tượng bày sáng ở Đan thanh, trí ngời nơi tăng tục. Hẳn là rõ ràng trong các kinh Bộ, thật chưa tiếp nối khoa điều. Trộm nghĩ vì sinh giới Thông Hà ở Diêm Châu, mà phong tục thì ở Đường Phạm. Hoa riêng chọn bày, chẳng phải Thánh thì không y cứ. Ở đó, thiên chương thì có hai mươi bốn, là theo Phó Pháp truyện. Thần Châu ghi chép hiền Ngu, chỉ dẫn thì sáu đời, rõ ràng tại các Ký lục. Nhưng bao gồm cả những điểm chung làm tinh hội chỉ quy, không

gì chẳng đề khởi phát tâm, giêng mối chánh lý. Khiến chân ngựa hèn đến cửa đạt để dấu vết có thể tìm, dõi mắt theo xe ngựa bốn con nơi núi cao quanh co mà sự kính ngưỡng bị ngưng dứt.

Xưa kia, vào đời Lương, Sa-môn Thích Bảo Chí ở Kim Lăng soạn “Danh Tăng Truyện”, Sa-môn Thích Tuệ Kiểu ở Cối kê soạn “Cao Tăng Truyện”. Mở phát Di Bộ, phẩm tạo thường lưu, rõ ràng khơi động khả chất quán Hoa có y cứ, nhưng thêm bớt ở Ngô Việt, mở lược tại Ngụy Yên. Bởi xem rộng chưa cùng, được tùy điều nghe mà thành sắc thể. Thêm vì ở đời Lương hưng thịnh, các bậc Minh Đức đông nhiều, truyền rộng năm ba số chẳng phải thông minh. Đó đồng như thế tục cùng xem thường. Sự tích nguyên do; Trung nguyên ẩn hoạt chưa truyền giản lược. Khi ấy không can đảm cao cả, ai sẽ thêm vào. Cuối cùng khiến các bậc cao phong nhiều đời suy sụp.

Tôi, ở tuổi học trò có được đọc xem các bản văn ấy, bắt chước mới còn, kinh luân còn thiếu, là dùng nhờ các Danh khí, trông mong cùng hoàn thành tác phẩm, mà tình nghĩ nương gấp, các sư đều tranh nhau thiên chấp. Xa nghe thành giản ghi chép tìm kiếm, mà vật sợ kêu trước, giấu thuyên vội đến. Luống nhọc ôm chứa, trọn bỏ thời gian. Dám dùng sự bất tài trình bày bút ký, dẫn sơ sự thấy nghe, ngay nơi việc biên ghi. Xét được nhiều đời nhân đó lại làm mủ miện. Từ ngày vua Minh Đế (Lưu trang năm mươi tám-bảy mươi sáu) – đời Hậu Hán mộng thấy người vàng đến thời Hậu Lương Võ Quang Lưu (?) về trước, đời khác Thích môn, đều lưu lại truyện sử. Xét tư liệu ấy vốn giúp thật. Ấn hành những bài viết trước, bèn được nối nhau đều cho rằng vật báu lớn. Cuối đời tình buộc, lượng nặng tiếng văn hoa. Đến lúc nhóm tụ Phong du, lược không tiếp nối. Chỉ vào đầu đời Tùy, có sa-môn Thích Linh Hựu ở tại quận Ngụy, nghi biểu trình bày có ý mở rộng, soạn “Thập Đức Ký” 1 quyển. Riêng bắt đầu từ Chiêu Huyền Sư Bảo, chưa sâu rộng kế thừa Thông tông. Ngoài ra thì đơn lẻ trình bày Chi Văn, rộng bàn về hành trọng, cuối cùng cũng không rong ruổi theo cao quán, có thể còn thờ dài. Nên khiến cho thắm đượm mảy may, không ai chẳng trông nhìn bến bờ mà xoay đầu trở lại. Hẳn là ấy vậy!

Nay tôi soạn thuật, sợ rơi lạc tiếp theo mối trước, nên chẳng tự trình bày theo ý mình. Hoặc hỏi rộng ở những bậc tiên đạt, hoặc lấy từ hỏi han ở hành nhân, hoặc chính mắt được trông thấy, hoặc tìm xét ứng nghiệm ở tập truyền, Quốc sử khắp nam bắc, phụ vào tiếng tốt lời hay. Bi Việt Khấp trong ngoài thành quách nêu bày đức hạnh cao quý. Đều rút lấy chỉ hạnh, nêu bày chí lược, lời tùy ít nhiều, sự trình bày chung.

Đủ khiến tiếp nối giòng dõi trước, đáng làm thầy cho mai sau. Bắt đầu từ đầu thời vận của Cự Lương (năm trăm lẻ hai) và cuối cùng là vào niên hiệu Trinh Quán thứ mười chín (sáu trăm bốn mươi sáu) – thời Tiền Đường, suốt trong thời gian một trăm bốn mươi bốn năm, bao quát trùm khắp Khâu Đâu, phỏng hởi khắp từ thành đô đến miền thôn dã. Ghi chép được Chánh Truyện có ba trăm bốn mươi vị, phụ có một trăm sáu mươi vị. Đây ngay lời tựa mà trình bày đó, đại khái chia thành mười chương:

- 1/ Là Dịch Kinh
- 2/ Là giải nghĩa
- 3/ Là tu Thiền
- 4/ Là nói về Luật
- 5/ Là Hộ Pháp
- 6/ Là Cảm Thông
- 7/ Là Di Thân
- 8/ Là Đọc tụng
- 9/ Là Hưng Phước
- 10/ Là Tạp khoa.

Với 10 chương này, ở đời ít có người tốt đẹp hoàn toàn. Ở đây dựa vào điểm ưu việt nhất, tùy theo Thiên chương mà so sánh bắt đầu từ truyện trước trình bày, thông lệ đã ban. Ước dưng lẫn nhau, thật tuân theo hoằng kiểm. Vả lại, hai thuật Kinh Đạo che lấp sự soi chiếu nơi mầm mống tốt lành. Một Chương Hộ Pháp, giềng mối ở Chánh Cương, phải nhờ các truyền thuật, làm sao tiếp nối mà chẳng công lao. Lấy sự nhỏ bỏ ngưng trệ mở rộng khuôn phép, cố nhân có thể nêu ở đẳng cấp. Ngoài ra thì tùy điều lành mà lập đề mục, chẳng đua tranh theo sự cần thiết của đương thời. Bồ giáo thì nhiếp ở tình người, về cần mở giải rõ ràng, chương tiết đều quy về cuối khoa, phân biệt các việc đời. Đến như giặc Thao quang sùng nhạc, Triều tông Bách linh. Khi tốt lành buông thả nơi núi sông, khảng khái trắng trong tiêu tan nơi rừng mông. Đến nổi có tiếng ồn náo nơi Huyền Cốc, thâm du nơi khói tía. Cao tạ ở Tùng Kiêu, cúi nhìn nơi cùn vết. Ấy đều đủ ở các ghi chép, riêng đề nén có thể nói ư? Hoặc lại ẩn giấu vết tích nơi cửa núp trong thành, chìm nổi giữa thế tục. Nghiệp lớn có thể bày, mà xuy hư ít gặp. Nên góp nhặt kiến tích phong tố, vả lại, lập bày mười khoa, kết thành ba pho, lấy tên là “Tục Cao Tăng Truyện”. Hễ chỗ sâu tầm cất nhắc nguồn mạch, phân tích hiển chương, tổ chức từ lệnh, mài giữa hạnh nghiệp thì đầy đủ ở lời bàn luận phía sau, lại luận bàn trích dẫn. Hẳn việc nối tiếp các thiên

chương, trọn thành từ phú, phân tách đồng như truyện trước. chỉ còn hận chậm mãi đến thời mạt pháp, ở đời nổi bậc các vị tăng có tiếng tăm, chưa có cách thức tốt, có nhiều Điển tịch, ngõ hầu tương lai đồng tốt đẹp, lại tỏ bày ý ấy.
